

og Praxis, og Enhver, der kender noget til Livet og til Praxis, vil vide og maa indsee, at jeg har Ret. Sagen er, at han er i en aabenbar Bildfarelse med Hensyn til Hovedpunktet, med Hensyn nemlig til den Skildring, han gav af den Usikkerhed, hvori Folk kunde komme ved det, jeg idag har sagt. Det er, som sagt, en aabenbar Misforstaaelse; thi naturligt vilis staae de tidligere Anordninger, Forordninger, Placater o. s. v. ved Magt, forsaavidt de ikke ere forandrede. En Mand kan lige godt kjende Loven — dette Begreb taget i vidtloftig Forstand — enten den træder frem i Lovsform eller i Anordningsform; thi Anordningerne skulle ogsaa paa lovlig Maade forkyndes. Saalænge altsaa de ældre Love ikke ere forandrede, være sig ved nye constitutionelle Love, eller ved nye Anordninger, ere de gyldige.

Grundtvig: Jeg har egentlig kun udbedet mig Ordet, fordi vi hørte fra Ministersbordet den vistnok ikke usædvanlige, men, som det synes mig, dog meget urigtige og sørgelige Paastand af den høitærede Indenrigsminister, at det maatte vi Allesammen godt kunne forstaae, at det at revidere og reformere Lovgivningen endogsaa blot saavidt, at det kunde vides, hvad der fremdeles var Lov, vilde være Hundrede Aars Arbejde. Jeg skal med Hensyn til denne Paastand, der hos vore Jurister desværre ikke er ny, gjøre det Spørgsmaal, som jeg alle mine Dage har gjort de Herrer Lovkyndige, som fremsatte denne Paastand, om enten Keiser Napoleon den Første regjerede over et Aarhundrede, eller om de erkjende, at En, som ikke var Jurist, kunde gjøre ligesaa Meget i ti Aar, som alle Jurister i Hundrede.

Tscherning: Det gjør mig ondt, at jeg saa ofte skal komme tilbage paa denne Materie, men den forekommer mig i sig selv saa vigtig, at man maa see at komme nærmere ind paa Sagen. Den ærede Minister befylder mig idelig for Misforstaaelse, og dog forekommer det mig, som om jeg efterhaanden har forstaaet ham complet rigtig; jeg troer ogsaa, at jeg har forstaaet ham ganske rigtig den sidste Gang. Den ærede Minister sagde sidste Gang, at der

ikke var nogen Banfælgighed for Folket, for de Vedkommende, i at forstaae hvad der til enhver Tid var Lov; thi det, der var Anordning, blev ikke forandret uden paa den samme publice Maade som Lovene; hvad der blev forandret, blev paa den Maade Enhver bekendt; men nu spørger jeg den ærede Minister, hvad gjør man, naar man seer, at Beshyrelsen har betragtet som Anordning og egenmægtigt forandret Noget, som jeg, Borger i Staten, har betragtet som Lov? Saa henviser den ærede Minister mig upaatvibveligt til Domstolene og siger: Hos Domstolene ligger det da at afgjøre, om Regjeringen har været berettiget til at forandre den Deel af Loven, om det virkelig har været en Anordning. Men nu spørger jeg den ærede Minister, hvad er det for en ulykkelig Stilling at være i Virkeligheden, netop i Praxis, at naar jeg seer en saadan Forandring komme frem, at det saa bliver min private Sag at bringe det til Afgjørelse, om det har været et berettiget Strid eller ikke. Nu kan man sige: Ja, det Samme kan træffe med ethvert Misgreb, hvor Regjeringen træder frem og giver Bestemmelser, som egentlig ikke ligge indenfor dens Omraade; men det bliver aldrig saa misligt, som der, hvor jeg forud har troet i positive Bestemmelser at erkjende, at Loven var for mig, og har ledet mine Handlinger derefter. Naar den ærede Minister saa siger, at mine Fremtidshandlinger kan jeg jo for en Sikkerheds Skyld lede efter de nye Bestemmelser, saa siger jeg: Fremtidshandlingerne hænge i mange Henseender paa en saadan Maade sammen med Fortidshandlingerne, at jeg ikke kan afbryde den hele Række, uden Tab og Skade for mig selv.

Indenrigsministeren: Ja, Thinget vil vistnok heelt vel forstaae, hvorfor jeg nødtigt udtaler mig udsørligere over dette Spørgsmaal, end jeg ligefrem er nødsaget til. Det er virkelig ikke her Stedet til, om jeg maa bruge det Udtryk, at holde juridiske Forelæsninger, dette er en Bebreidelse, jeg nødtig vil have skal ramme mig, og derfor siger jeg ikke Mere, og har ikke sagt Mere, end hvad der er aldeles nødvendigt. Med Hensyn til den ærede sidste Talers Uttring maa jeg bemærke, at der